

БІБЛІОГРАФІЯ.

Латышевъ В. *Scythica et caucasica e veteribus scriptoribus graecis et latinis collegit et cum versione rossica ed. Basilius Latyschev, vol. I — Scriptores Graeci.* — Извѣстія древнихъ писателей греческихъ и латинскихъ о Скиоїи и Кавказѣ, собралъ и издалъ съ русскимъ переводомъ В. В. Латышевъ, т. I — греческие писатели, вып. I. (додаток до Записок Російського археологічного товариства). СПб. 1893. VIII+296.

Думка про виданнє витягів з давних письменників що до Руси давно існуvalа, ще в минулім віці, і тоді ще з ініціативи Шлецера І. Стрітер зробив витяг з Византійців, виданий в Петербурзі під титулом: *Memoria populorum, olim ad Danubium, Pontum Euxinum, Paludem Meotidem, Caucasum, mare Caspium etc. incolentium* (4 в., 1771—79), до якого й досі звертають ся історики. Тим часом для письменників клясичних і такого збору бракувало досі. Як згадує д. Латишев в передмові, ще в 50-х р. петербурське археологічне товариство ~~ухвалило~~ було видавати збірник витягів з усіх письменників грецьких і римських про територію Росії аж до часів византійських, але з тої ~~ухвали~~ нічого не вийшло. Друкувало в своїх „Записках“ витяги такі Одеське товариство історичне, але вони залишилися розкидані по ріжних томах сего видавництва. Тепер же взяв на себе сю справу д. Василь Латишев, петербурський професор фільольогії клясичної, що придбав вже собі добру славу виданем збірника написів з північного берега Чорного моря. Він наміривсь видати витяги до к. IV в. по Р. Х. — в одному томі письменників грецьких, в другому латинських, передливши кожний том на дві частини і вмістивши в першу тих письменників, що дають ширші уступи про Чорноморський берег і Кавказ, а в другій — припадкові згадки ріжні, а далі, як що буде змога — і письменників византійських. Отже видана 1-а частина першого тому містить витяги з Геката, Геродота, Гіппократа, Ксенофонта (*Anabasis*), т. зв. Скилака,

т. зв. Скимна, Страбона, Діона Хрисостома (Λόγος Βορισθεντικός), Діонисія Періетета, Арріана (Перипл), Птолемея, Агатемера, Маркіяна, Стефана Византійського, анонімного Перипла, Ἀναφέτος εἰκονέων, Υποτοπωσίς χεωγραφίας і Никифора Влеммида. Видавець подає текст з найкращих рецензий і переклад російський; думку-ж про коментарий екзегетичний мусів відкинути задля великої трудності і відкласти колись на дальше. Се, певне, дуже шкода, але мусимо подякувати видавцю й за те й пожадати скоршого виходу дільших частин.

М. Г.

Антоновичъ В. Б. Раскопки въ странѣ Древлянъ (Матеріалы по археологіи Россіи, издаваемые императорскою археологическою комиссию, № 11, Древности Юго-Западного края). СПб. 1893. 78 ст. + 7 планів, in fol.

Не вважаючи на цікавість, з якою звертають ся до археології тепер навіть, в ширших верствах громадських, не вважаючи на добрі поверхні обставини, істнованнє специальних товариств з значними засобами, інституцій (як петербурський археологічний інститут), музеїв періодичних з'їздів, не можна сказати, щоб становище сеї науки на Україні було веселе.

Значну, як не більшу частину розкопувань ведуть аматори, або люди не конче приготовані; дневники розкопувань видають ся in extenso доволі рідко, колекції часто укривають ся в приватних зборах, без публікації, так що довідатись часом можна хіба з побіжних і непевних звісток часописних або з зносин особистих; дуже мало, майже зовсім бракує загальних систематичних оглядів здобутих даних, так що в значній мірі ся наука зостається rudis indigestaque moles, серед якої орієнтують ся хіба кілька одиниць — спеціалістів, що на протягу довгих літ слідили й ловили всякій припадкові звістки й факти.

Тим важнійше місце в такому стані науки займають систематизовані, науково оброблені результати кількох рік, з невниманням ведених, розвідок, як вище відзначена праця проф. Вол. Антоновича. Взявши думку вислідити тип похоронний деревлянського народу й етнографічні його граници, він кілька рік робив розкопування з такою метою і в сумі розкопав 261 могил (тим часом як усіх могил на тій території розкопано 315); з сего числа на тип, що проф. Антонович відносить до Древлян, припадає 245; додавши до сего 44 могили, науково розкопані й сумлінно опубліковані д. С. Гамченком (Житомирський Могильникъ, Жит., 1888), мати мемо коло 300 могил, число, на якому вже справді можна робити певні виводи про похоронний тип і культуру місцевих мешканців. З сего погляду деревлянському народу, так занедбаному в історичних джерелах, почастило більш, як інчим, бо інші славянські народи України (окрім ще хіба Сіверян) не мають так багато археологічного матеріалу і подібних монографій. Виводи з деревлянських вислідок проф. Антоновича були й раніш в якісь мірі відомі з коротких рефератів (напр. в Чтеніях Київськ. істор. товариства); тепер вони подані вповні. Згадана праця складається з двох частин — вступної